

Halen bir cep telefonunuz yoksa, işte size büyük fırsat!

Netaş

Telsim Sim Kartı ve KDV Dahil 38.000.000 Lira...

Netaş

Yetkili Satıcısı ve Yetkili Teknik Servisi

Erzurum Telefon / Fuat DUMLU

Çaykara İşhanı No:52- Tlf: (442) 218 8404-218 11 63 Fax: 218 26 41

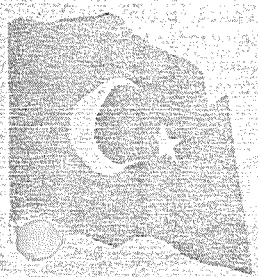

Palandöken

Hak'kın Yanında, Halkla Beraber

21 AĞUSTOS 1995 PAZARTESİ

ERZURUM

FİYATI: 15.000 TL.

Kayıtlar sürüyor

● 1995-1996 eğitim ve öğretim yılının başlamasına artık günler kaldığı şu sıralarda hem evlerde, hem de okullar da kayıt heyecanı sürüyor. Milli Eğitim Müdürü Fevzi Budak, yeni eğitim yılına asgari sorunla başlanılması için yoğun çaba harcadıklarını belirterek; kayıtların devam ettiğini hatırlattı ve şu ana kadar önemli bir sorun olmadığını söyledi. Haberi 7.sayfada

Diyanet İşleri Başkanı M.Nuri Yılmaz:

İnfazlar şeriatın emri değil!

● Suudi Arabistan'da 4 Türk şoförünün kılıçla başlarının kesilmesi, aradan günler geçmesine karşın halen kamuoyundaki sıcaklığını koruyor. Halen kafalarının kesilmesi için sırada bekleyen daha 40 Türk vatandaşının bulunması tepkileri giderek artırıyor. Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, sözkonusu infazların şeriatın emri olmadığını bir kez daha vurguladı. Haberi 5. sayfada

M.Talat UZUNYAYLALI

Batıcı medya, İslam şeriatının düşmanıdır

Suudi Arabistan'da uyuşturucu kaçak[illegible]

Komedi

Erzurum'un temel sorunlarıyla ilgili yıllardır, hükümetlere raporlar gönderiliyor; ancak bugüne kadar bu raporların bir işe yaramadığı ortaya çıktı. Değişen, sadece, raporlardaki imzalar ve hükümetler... Artık laf değil, icraat istiyoruz!

● Son sekiz ayiçerisinde, Erzurum'dan Ankara'ya kırkı aşkın rapor gönderildiği öğrenildi. Sözkonusu bu raporların hemen hepsinin muhteyası aynıydı. Ankara'dan istenen, Erzurum'un her geçen gün artarak devam eden hayati sorunlarına bir an önce çözüm getirilmesiydi. Bu raporlar yıllardan bu yana değişik başlık ve imzalarla sürekli olarak Ankara'ya gönderiliyor. Ancak somut bir gelişme yok.

Dumlu'daki fabrika satışa çıkarıldı

Dumlu'daki Yapağı Fabrikası ilgili birim tarafından satışa çıkarıldı. Yıllardır boş bekletilen ve bu yüzden de harabeye dönen fabrika binası için şu ana kadar çok sayıda talibinin olduğu öğrenildi.

Analiz

Yavuz ÖZDEMİR

Nemrut Mustafa Paşa (1)

Osmanlı Devleti kadrolarında paşalığa kadar yükselmiş olan, zulmü ve şiddeti yüzünden "Nemrut" lakabına Türkler ce layık görülen Mustafa Paşa, İran'daki Bahtiyari kabilesine mensup olup (1) Irak'ın (2) Süleymaniye kentindendir. Ünlü muhalif ve Kürtçü biri olan Şerif Paşa ailesi ile akraba olan Nemrut Mustafa Paşa (3) Simko'nun da yakın dostu dur. (4)

Osmanlı Devleti'nin 30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesi'yle fiilen bağımsızlığına son verilmesi sonrasında içine girmiş olduğu mütareke ortamında İngiliz rüzgârıyla 14 Aralık 1918 günü bakanlar kurulu kararı ile 16 Aralık'ta kurulan ilk harp divanının bir üyesidir.

Bu harp divanının görevi başlangıçta tehcir sırasında suç işleyenleri yargılamaktı. Ancak sonradan bu harp divanı nın görev alanı genişletilmişti. Bu genişletmeler sonucu mahkeme kendisini her konuda yargılamaya yetkili görmüş ve baskılardan dolayı istifalar sebebiyle başkanlığa Nemrut Mustafa Paşa getirilince artık insanları gözü kapalı mahkûm etmeler başlamıştır. Galip devletlerin taşkınlıkları ve sözkonusu Nemrut Divanı'nın estirdiği terör sebebiyle artık İstanbul'da emniyetten eser kalmamıştır (5).

Boğazlayan Kaymakamı Kemal Bey'le, eski Bayburt Kaymakamı Nusret Bey'i idamla cezalandıran Nemrut Mustafa Paşa, İttihat ve Terakki'yi tüzel kişi olarak yargılayarak mahkûm etmiştir. İttihat ve Terakki'nin ünlü ideoloğu Diyarbekirli Ziya Gökalp'ı da sıgaya çeken Nemrut Mustafa Paşa O'na niçin Türkçü olduğunu sormuştur ki, bu ittihatçıların ideolojisini de yargılamasının yanında (6) niyetin dışa vurumu anlamını da taşımaktadır

Oldukça güç şartlara rağmen Milli Mücadele'yi başlatan kadronun lideri Mustafa Kemal'i ve önde geen diğer kişileri gıyabında idama mahkûm eden Nemrut Mustafa Paşa, Türk tutukluları zihnen ve fiilen infaza yeltenebiliyordu. Nemrut Mustafa Paşa harp divanında yargılanan Hüsamettin Ertürk Nemrut'un tutumuyla ilgili şu bilgileri vermektedir:

"... Evvelce de tanıtığım bu Kürt Mustafa Paşa'ya o devirde zulmü, şiddeti yüzünden Nemrud Mustafa Paşa diyorlardı. Kendisi meşhur Divanıharbin Reisi idi. Bize dönerek:

- Zatı Şahaneye suikast ha! İstanbul hükümetini taklib etmek ve silâhlı mukavemet kuvvetleri kurmak!..

Hepimiz susuyorduk, çünkü o zaten kararını vermişe benziyordu, nitekim dilinin altındaki baklayı biraz sonra ağzından çıkarmıştı.

- Bunlardan yalnız bir tanesi adamı darağacına, yağlı ipe kadar götürür, bunu biliyor musunuz?

Odanın içinde bir aşağı, bir yukarı geziniyordu, gözleri fırfır dönen, yarı müstehzi, menhus çehreli bu hakikaten nemrud adama bir şey denilemezdi. Emin Paşa ve üç maiyet zabiti ayakta duruyor, ona hayranlıkla bakıyorlardı, o bizim sükûtumuzdan cesaret alarak söyleniyordu.

- Adlarına Kuvayi Milliye diye başlarından büyük lâkap takanların hepsini, o haydutların başı Mustafa Kemal olmak üzere idama mahkûm ettiğimizi de bilmiyorsunuz? Onlara yardım etmek de aynı cüzümdür. Haydi, marş cezanızı çekeceğiniz günü bekleğeme!..." (7)

Hüsamettin Ertürk ve arkadaşlarını gayet nemrutça adeta yargısız infaza çalışan Nemrut Mustafa Paşa, Genel Savaşı'n son yılında Başkumandan Vekili Enver Paşa'ya müracaatle Sultan Abdülhamid devrinde İran'daki Bahtiyari kabilesi nezdinde kurmay albay rütbesiyle konsolos olduğunu beyan ederek, aslen o aileye mensup olduğunu ilane etmiş ve Bahtiyari aşiretinin topyekün Ruslar aleyhine harekete geçmelerini temin edeceğini vaad ederek Teşkilat-ı Mahsura'da önemli bir görev istemişti.

Başkumandan vekili Enver Paşa, Kürt Mustafa Paşa'nın teklifini kabul etmiş ve Bağdat'taki ordu kumandanı Halil Paşa'ya yazmış, fakat Halil Paşa şimdilik ihtiyaç yoktur diye cevap gelmişti. Böylece Teşkilat-ı Mahsura kadrosuna dahil olan Kürt Mustafa Paşa, Ertürk'ten de bir hayli yakınlık gördüğü Hüsamettin Ertürk ve arkadaşlarına yağlı ipi revaya görebilen Kürt Mustafa Paşa nemrutlaşırken, Türkiye'de ayaklanmalar için silahlanma faaliyetlerini organize etme çabasındaki Nuri Dersimi'ye karşı mevcut her türlü delile rağmen oldukça farklı bir tutum takınabiliyordu. Bu konuda Nuri Dersimi şu bilgileri vermektedir:

"... Divanı Harp Reisi Iraklı malum Kürt Mustafa Paşa idi. İlk önce bana hitaben:

- Nerelisin oğlum?

- Dersimli'yim efendim.

- Dersimli Seyid Kasım Efendi'yi tanırmısın?

- Evet efendim; akrabamızdır dedikten sonra heyete ve arkadaşlarıma hitaben bir çeyrek saat Dersimliler'i meth ve senada bulundu. Dersimlilerin seciye ve meziyetlerinden, kahramanlıklarından, halis kan Kürt olduklarından, dağlarından, sularından, yaylalarından bahsetti ve bana hitaben de "Hay di oğlum, yolunuz açık olsun" dedi. Ve bana atfederek Dersimliler'e ve hasseten Seyid Ahmet Ağa'ya benden çok selam söyle dedi. Malum olduğu üzere Mustafa Paşa'ya Türkler "Nemrut Kürt Mustafa Paşa" demişlerdi. Çünkü Mustafa Kemal Paşa'nın idamına karar veren işte bu meşhur Kürt vatanperveri idi" (9).

Evet... Görüldüğü üzere Nemrut, Dersimi'nin vatanperveri idi. Çünkü frekanslar tutuyor, emeller örtüşüyordu.

Bir çok kişinin kendisiyle beraber çalışmaktan kaçındığı, Milli Mücadele karşıtı Süleyman Şefik Paşa'nın bile "her türlü ahvali fenadır ve bunu herkes bilir" şeklinde ifadelendirdiği (10) Nemrut Mustafa Paşa gerçek kimliğini Nuri Dersimi'ye gösterirken, O'nun için artık saklambaç bitmişti. Ancak, serap da tükenmişti.

Her türlü engellemelere rağmen giderek güçlenen Anadolu Harekâtı, kendi yönetimini hâkim olduğu coğrafyada kurmuş, işgal altındaki vatan toprağı saydığı yerlerde işgali sona erdirmek için fiili çabalarını yoğunlaştırmıştı. Damat Ferit'in Nemrut Mustafa'nın ve bunların patronlarının suyu ısınmaya başlamıştı.

İşte böyle bir dönemde Damat Ferit son bir çareye başvurmuş, İngilizlere müracaatla Güneydoğu vilayetlerine Kürt eşrafından valiler atamak istediğini bildirmiş ve onayları nı almıştı. Bu dönemde Nemrut Mustafa'yı da Bursa valiliğine tayin etmiş, ancak Nemrut'un valiliği Mustafa Kemal'in Bursa'daki kumandana verdiği emir üzerine on beş günlük bir sürenin sonunda nihayet bulmuştu (11).

1 Samih Nafiz TANSU, İki Devrin Perde Arkası (Anlatan: Hüsamettin Ertürk"), İstanbul-1969, s. 378

Hüsamettin Ertürk, Osmanlı İstihbarat Örgütü Teşkilât-ı Mahsusa'nın en önemli simalarından olup, bu örgütün başkanlığını da yapmış ve Milli Mücadele'ye çok önemli katkılarda bulunmuştur.

2 Nuri DERSİMİ, Hatıratım (Yayına Hazırlayan: Mehmet Bayrak), Ankara-1992

3 Sina AKSİN, İstanbul hükümetleri ve Milli Mücadele, C. I., İst-1992, s. 141

4 Refik HİLMİ Şeyh Mahmud Berzenci Hareketi (Anılar), İstanbul-1993, s. 110

5 İsmet İNÖNÜ, Hatıralar, 1. Kitap, İstanbul-1985, s. 172

6 Tarık Zafer TUNAYA, Türkiye'de Siyasi Partiler, C. II, İstanbul-1986, s. 299-300.

7 TANSU, İki Devrin Perde Arkası, s. 372

8 TANSU, İki Devrin Perde Arkası, s. 378-379

9 DERSİMİ, Hatıratım, s. 98-99

10 F. Rezan HÜRMEN, Bir Devlet Adamının Mehmet Tevfik Beyin (Biren) II. Abdülhamit, Meşrutiyet ve Mütareke Devri Hatıraları, İstanbul-1993, s. 271-274.

11 HÜRMEN, Bir Devlet Adamının Mehmet Tevfik Beyin (Biren) II. Abdülhamit, Meşrutiyet ve Mütareke Devri Hatıraları, İstanbul-1993, s. 271-274.